

RAPORT ANUAL

conform Regulamentului C.N.V.M. nr. 1/2006 pentru exercițiul financiar 2013

S.C. IAR S.A.

Sediul social: str. Aeroportului nr. 1, localitatea Ghimbav, jud. Braşov

Numărul de telefon / fax: 0268-475107; 0268-476981

Numărul şi data înregistrării la Oficiul Registrului Comerţului: J08/IV/21.01.1991.

Cod Unic de Înregistrare: 1132930

Codul fiscal: RO1132930

Piaţa reglementată pe care se tranzacţionează valorile mobiliare emise: Bursa de Valori Bucureşti – Piaţa RASDAQ

Capitalul social subscris şi vărsat: 47.197.132,50 RON

Principalele caracteristici ale valorilor mobiliare emise de societatea comercială: 18.878.853 acţiuni nominative, dematerializate, în valoare nominală de 2,50 lei fiecare.

Evidenţa acţionarilor şi a acţiunilor deţinute de aceştia este ținută pe bază de contract de către S.C. Depozitarul Central S.A., cu sediul în Bucureşti, Sector 1, str. Făgăraş nr. 25.

1. ANALIZA ACTIVITĂȚII S.C. IAR S.A.

1.1.a. Activitatea de bază a societății

Activitatea principală desfășurată de societate este cea prevăzută la clasa 3316 – “Repararea şi întreţinerea aeronavelor şi navelor spaţiale”, ce face parte din grupa 331 “Repararea articolelor fabricate din metal, repararea maşinilor şi echipamentelor”, diviziunea 33 “Repararea , întreţinerea şi instalarea maşinilor şi echipamentelor.”

Obiectul de activitate (atât cel principal, cât şi cel secundar), stipulat prin Actul Constitutiv al S.C. IAR S.A, se constituie din activităţi definite şi codificate în conformitate cu Clasificarea Activităţilor din Economia Naţională – CAEN, astfel cum a fost actualizată prin Ordinul nr 337/20.04.2007, emis de Preşedintele Institutului Naţional de Statistică.

1.1.b. S.C. IAR S.A. a luat fiinţă la data de 28.01.1991, prin restructurarea Întreprinderii de Construcţii Aeronautice Ghimbav, temeiul juridic de constituire fiind H.G. 1200/1990.

1.1.c. Fuziuni sau reorganizări semnificative pe parcursul exerciţiului financiar 2013 – nu este cazul.

1.1.d. Achiziţii sau înstrăinări de active: în anul 2013 nu s-au înregistrat achiziţii / înstrăinări semnificative de active.

1.1.e. Rezultatele economico-financiare înregistrate de societate la finele anului 2013 arată faptul că S.C. IAR S.A. a înregistrat profit pe total activitate, societatea continuând să fie o societate rentabilă.

1.1.1. Elemente de evaluare generală

La finele anului 2013, principalii indicatori economico-financiarî înregistraţi de S.C. IAR S.A. se prezintă astfel:

lei

1.Cifra de afaceri netă	35.398.491
2. Producţia vândută	33.354.192
3. Venituri totale, din care:	45.815.495
- venituri din exploatare	40.632.142
- venituri financiare	5.183.353
4. Cheltuieli totale, din care:	43.645.702
- cheltuieli pentru exploatare	41.940.059
- cheltuieli financiare	1.705.643
din care: dobânzi	0
5.Profit brut	2.169.793
6. Profit net	1.669.429

Despre sistemul de management al calității (SMQ) implementat în SC IAR SA afirmăm următoarele:

- sistemul de management al calității implementat în SC IAR SA este certificat de către AEROQ București, atât în conformitate cu standardul SR EN 9100 (Certificatul nr. 004A- emis inițial în 2008), cât și în acord cu standardul SR EN 9001 (Certificatul nr. 007 emis inițial în 1997).
- IAR SA este autorizată de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, atât ca organizație de producție în baza EASA PART 21G (Certificat RO.21G.0006/2009), cât și ca organizație de întreținere în baza EASA PART 145 (Certificat RO.145.009/2011)
- societatea este atestată de către SC Eurocopter România SA pentru întreținere structură elicoptere PUMA și Alouette III, întreținere echipamente elicopter PUMA, fabricație piese de schimb elicoptere PUMA și Alouette III, încercări de laborator, metrologie, dar și pentru fabricația de piese de schimb și subansambluri pentru Airbus Helicopters, fost Eurocopter SAS (Certificat inițial din 2010).
- IAR SA este certificată de către organismul militar din cadrul Ministerului Apărării Naționale din România - OMCAS în acord cu cerințele NATO - AQAP2110 pentru proiectarea și producția de aeronave (SA/IAR 330 Puma, SA/IAR 316 B Alouette III), sisteme și echipamente de aviație, modernizare produse aeronautice, piese de schimb pentru aeronave, verificări, testări, întreținere și reparație produse aeronautice (Certificat nr. 11/2012).

1.1.2. Evaluarea nivelului tehnic al S.C. IAR S.A. Brașov

1.1.2.1. Principalele produse realizate și servicii prestate

Oferta de produse și servicii a societății poate fi structurată astfel:

- **elicoptere IAR 330L Puma** (licență SNIAS AEROSPATIALE, actualmente EUROCOPTER): second hand și servicii conexe (fabricație piese schimb, întreținere, reparații, modernizări, școlarizare piloți și tehnicieni, asistență tehnică);
- **elicoptere IAR-330 L Puma SOCAT, SOCAT NATO și NAVAL:** modernizare elicopter 330 L Puma cu sistemul avansat de avionică și armament SOCAT, SOCAT NATO și NAVAL;
- **elicoptere SA 330 SM:** modernizare elicopter 330 Puma cu motoare Makila 1A1, pilot automat în 4 axe, nou sistem de avionică integrată, sistem de monitorizare a parametrilor de funcționare a motoarelor etc.
- **elicoptere IAR 316 B Alouette III** (licență SNIAS AEROSPATIALE, actualmente EUROCOPTER): second hand și servicii conexe (incluzând fabricație piese de schimb, întreținere, reparații, modernizări, școlarizare piloți și tehnicieni, asistență tehnică, etc)

Dinamica ofertei de produse este o consecință a următoarelor acțiuni:

- sistarea, în ultimii ani, a fabricației elicopterului ușor mono-motor IAR 316B Alouette III (motiv principal – atingerea limitei de viață) și a elicopterului IAR 330 PUMA, în principal ca urmare a faptului că a fost sistată fabricația motoarelor noi TURMO IVCA și a ansamblelor mecanice (TURBOMECA și EUROCOPTER Franța nemaisusținând importul de completare necesar producătorului intern).
- derularea, în ultimii ani, a următoarelor programe de modernizare, după cum urmează:
 - modernizarea elicopterului IAR 330L Puma cu sistem SOCAT, NATO și NAVAL;
 - modernizarea elicopterului SA/IAR 330 Puma în varianta SA 330 SM.

1.1.2.2. Piete de desfacere

a. Principalii clienți pentru produsele societății sunt:

- **pe plan intern:** Ministerul Apărării Naționale, Serviciul Român de Informații, Ministerul Administrației și Internelor, S.C. Eurocopter România S.A.
- **pe plan extern:** Ministerul Apărării din EAU, Forțele Aeriene Regale din Oman, Forțele Aeriene din Liban, Forțele Aeriene din Indonezia, Ministerul Apărării din Pakistan.

b. Piața potențială

- Piața potențială internă

SC IAR SA a avut în vedere ca în anul 2013 să asigure serviciile de întreținere, reparații și reparații capitale pentru flotele de elicoptere IAR 316B Alouette III și IAR 330 Puma deținute de beneficiarii interni (M.Ap.N, M.A.I., S.R.I.), precum și pe cele de modernizare a lor, conform cerințelor beneficiarilor.

SC IAR SA are în vedere să continue și pe viitor colaborarea cu societatea mixtă SC Eurocopter România SA, prin asigurarea unor lucrări de întreținere și reparații componente elicoptere, precum și

piese de schimb pentru elicopterele de tip SA 316B Alouette III și SA 330 Puma, atât pentru uzul propriu, cât și pentru lanțul de distribuție al Eurocopter SAS.

SC IAR SA este, de asemenea, preocupată de implicarea în realizarea obligațiilor de off-set existente în prezent și care vor rezulta ca urmare a inițierii programelor strategice de înzestrare a instituțiilor publice din România în următoarele direcții:

- a) activități de fabricație a structurilor de aeronave
- b) activități de fabricație a cablajelor electrice pentru aeronave
- c) alte activități cu profil aviativ.

SC IAR SA intenționează să își extindă obiectul de activitate prin preluarea, de la SC Construcții Aeronautice SA, a certificatelor de tip deținute de aceasta pentru aeronavele cu aripă fixă IS 29D2, IS28B2, IS 28M2, IAR 46S, în vederea efectuării lucrărilor de reparație capitală, precum și asigurării pieselor de schimb și a altor servicii adiacente pentru Aeroclubul României.

- Piața potențială externă

SC IAR SA urmărește încheierea unui contract de tip „Follow on Support” cu Ministerul Apărării din Pakistan în vederea susținerii flotelor de elicoptere IAR 330 Puma, IAR 330 Puma SM și Alouette III deținute această țară.

SC IAR SA urmărește creșterea volumului de comenzi și servicii în cadrul Contractului Follow on Support încheiat cu Forțele Aeriene din Liban pentru flota sa de elicoptere 330 Puma SM.

SC IAR SA intenționează să rămână prezentă pe piața omaneză (Royal Airforce Oman) și pe cea indoneziană (Indonesian Airforces).

SC IAR SA urmărește încheierea unor contracte de fabricație piese de schimb/ansambluri pentru diverse firme din industria aeronautică europeană.

SC IAR SA intenționează să extindă lucrările privind fabricația de piese de schimb și asigurarea reparațiilor de subansamble pentru deținătorii externi de planoare și motoplanoare din gama de produse cu aripă fixă dezvoltate în trecut de societate: IS 29D2, IS28B2, IS 28M2.

1.1.2.3. Ponderea fiecărui produs din totalul vânzărilor

mii lei - fără TVA

<u>Vânzări în funcție de tipul de produse</u>	<u>anul 2009</u>	<u>anul 2010</u>	<u>anul 2011</u>	<u>anul 2012</u>	<u>anul 2013</u>
Modernizare elicoptere IAR 330 PUMA+RK	42,69%	20,09%	63,77%	39,08%	-
Revizii elic. IAR 330 și 316B, piese de schimb și servicii pt. elicoptere	55,30%	72,26%	29,02%	46,22%	76,59%
Avioane, motoplanoare-piese schimb, reparații, diverse aviatice	0,11%	0,27%	1,15%	6,23%	8,90%
Produse neaviatice	1,90%	7,38%	6,06%	8,47%	14,51%

1.1.2.4. Produse noi avute în vedere, pentru care se va afecta un volum substanțial de active în exercitiul financiar 2013: - nu este cazul

1.1.3. Evaluarea activității de aprovizionare tehnico-materială

Având în vedere faptul că fabricarea / repararea de aeronave se face cu respectarea strictă atât a unor cerințe privind materialele și echipamentele utilizate, cât și a unor cerințe conform cărora furnizorii trebuie să dețină autorizări specifice, asigurarea tehnico-materială s-a făcut cu preponderență din import, de la furnizori autorizați.

SC IAR SA are ca **furnizori externi** firme consacrate, de renume mondial, cum ar fi Eurocopter SAS, Collins, Thales, Sagem, Turbomeca, etc, care conferă siguranță relațiilor contractuale pe care societatea le are cu aceștia.

Principalii **furnizori interni** sunt, pe de o parte, cei ce activează în domeniul aeronautic (SC Turbomecanica SA și SC Aeroteh SA din București, SC Aerostar SA Bacău, SC Eurocopter România SA), iar pe de altă parte, furnizorii de materii prime și materiale ce respectă standardele de calitate impuse prin licențele de fabricație utilizate de SC IAR SA.

Furnizorii interni conferă, la rândul lor, siguranță relațiilor contractuale încheiate cu S.C. IAR S.A.

Prețurile se stabilesc prin negocieri directe, cu furnizorii.

Societatea își asigură utilitățile pe bază de contract, de la: Electrica S.A. Sucursala Brașov - energie electrică, Distrigaz S.A. Sucursala Brașov - gaz metan, R.A. Direcția Apelor Olt Rm Vâlcea S.G.A. Brașov – apă.

1.1.4. Evaluarea activității de vânzare

1.1.4.1. Evoluția vânzărilor pe piața internă și externă. Perspective

Valorificarea produselor societății în anul 2013 s-a realizat atât pe piața internă (58,01% din total vânzări), cât și pe cea externă (41,99% din total vânzări).

a. Activitatea de export

Acțiunile de vânzare la export s-au derulat pe următoarele 4 relații distincte: SOC EAU, RAF Oman, MOD Liban, Indonesian AIR FORCE.

Valoarea exporturilor realizate în cadrul comenzilor și a contractelor din anul 2013 s-a ridicat la suma de 3.358,61 mii euro, sumă echivalentă cu 14.967,61 mii lei. Realizările la export în anul 2013 au crescut față de realizările anului precedent.

Făcând o comparație pentru perioada 2011-2013, din punct de vedere al tipurilor de produse valorificate, se constată următoarele modificări în structura exporturilor:

% din exportul anual realizat	elicoptere modernizate	piese de schimb și servicii pentru elicoptere	avioane – piese de schimb și reparații
Anul 2011	0%	34,43%	65,58%
Anul 2012	0%	99,73%	0,27%
Anul 2013	0%	99,78%	0,22%

b. Vânzări pe piața internă

La intern s-au derulat și realizat în anul 2013 comenzi și contracte în valoare totală de 20.677,58 mii lei (fără TVA). Această valoare reprezintă produse, reparații/revizii elicoptere, piese de schimb, servicii, asistență tehnică și materiale, după cum urmează:

- 1. componentele Sistemului Național de Securitate (MApN, MAI, SRI): 7.929,89 mii lei (fără TVA),*
- 2. diverși beneficiari interni: 12.747,69 mii lei (fără TVA).*

c. Oportunități. Perspectiva vânzărilor pe termen mediu și lung - piața internă

- 1 Fabricația de piese de schimb (pentru produsele SA316 B Alouette III și SA330 Puma) și componente de aeronave ar putea crește semnificativ în următorii ani, prin SC Eurocopter România SA, pentru lanțul internațional de distribuție al Eurocopter SAS.*
- 2 Posibila achiziționare de către SC IAR SA, în anul 2014, a certificatelor de tip a produselor de aripă fixă IS 29D2, IS28B2, IS 28M2, IAR 46S dezvoltate în trecut de societate, va permite creșterea portofoliului de contracte și comenzi cu Aeroclubul României, în domeniul lucrărilor de întreținere / reparații / reparații capitale / modernizări aferente acestor produse.*

- piața externă

- 1 Serviciile de “product suport” pentru flotele de elicoptere din Pakistan, Emiratele Arabe Unite, Liban și Oman vor continua și în următorii ani, pe baza contractelor de follow on support semnate sau în curs de semnare de către S.C. IAR S.A. cu beneficiarii din aceste țări.*
- 2 Există o importantă piață potențială în domeniul modernizării, în condiții de competitivitate, a unor elicoptere PUMA existente în exploatare în diferite zone ale lumii, sub condiția obținerii acordului prealabil al Eurocopter SAS.*
- 3 Există posibilitatea ca SC IAR SA să colaboreze cu Eurocopter SAS și SC Eurocopter România SA în ceea ce privește asigurarea lucrărilor de mentenanță și modernizare la elicopterele Gazelle.*
- 4 SC IAR SA are în vedere preluarea unor obligații de off-set aferente unor contracte de achiziții publice încheiate de organisme guvernamentale românești cu companii străine.*

- 5 Posibila achiziționare de către SC IAR SA, în anul 2014, a certificatelor de tip a produselor de aripă fixă IS 29D2, IS28B2, IS 28M2, IAR 46S dezvoltate în trecut de societate, va permite creșterea portofoliului de contracte și comenzi cu deținătorii externi ai unor astfel de aeronave, în domeniul lucrărilor de întreținere/reparații/reparații capitale/modernizări aferente acestor produse.

1.1.4.2. Situația concurențială în domeniul de activitate al S.C. IAR S.A. Brașov

Principalii concurenți ai produselor S.C. IAR S.A. Brașov sunt următorii:

Nr. crt	Produsul sau grupa de produse	Concurentul	
		pe piața internă	pe piața externă
1	elicopter PUMA	Ucraina și Rusia (Aviakon și Kazan Helicopters) cu produsul Mi-8, Mi-17	Eurocopter SAS- SuperPuma/Cougar, Sikorsky SUA – UH 60L, NH Industries (concern european) – NH 90, DENEL Africa de Sud, Kazan Rusia – MI 17
2	elicopter IAR316B (în prezent, SC IAR SA nu mai oferă elicoptere IAR316B nou fabricate)	Eurocopter SAS – AS 350/355, EC120, EC135/635, EC 155, Bell Helicopter Textron – Bell427, Bell 429i, Bell430, Bell412, Bell206, Bell407, Agusta Italia – A109 Power, A119 Koala, Robinson SUA – R44, R22, MDHelicopters Belgia – MD500/600	Eurocopter SAS – AS 350/355, EC120, EC135/635, EC 155, Bell Helicopter Textron – Bell427, Bell 429i, Bell430, Bell412, Bell206, Bell407, Agusta Italia – A109 Power, A119 Koala, Robinson SUA – R44, R22, MDHelicopters Belgia – MD500/600

1.1.4.3 Dependența societății de un singur client sau grup de clienți

Beneficiarii interni ai produselor și serviciilor SC IAR SA sunt componente ale Sistemului Național de Securitate (M.Ap.N, M.A.I. și S.R.I.).

Cu toate că, pentru îndeplinirea condițiilor de menținere în stare de operabilitate a flotelor de elicoptere deținute de acești clienți interni, este necesară efectuarea, cu o anumită periodicitate, a unor lucrări și servicii de mentenanță / reparații / reparații capitale, datorită alocărilor bugetare insuficiente se menține tendința de scădere a cererilor și comenzilor pe piața internă, cu un puternic impact negativ asupra SC IAR SA.

1.1.5. Evaluarea aspectelor legate de angajații/personalul societății

1.1.5.a Numărul și nivelul de pregătire a angajaților societății. Gradul de sindicalizare

În structura organizatorică a S.C. IAR S.A. se regăsesc:

- compartimente direct subordonate Directorului General al S.C. IAR S.A., inclusiv Departamentul Calitate;
- Direcția Dezvoltare-Producție, din care fac parte compartimentele de cercetare-dezvoltare și Departamentul Producție;
- Direcția Comercială și Economică, din care fac parte compartimentele economice și comerciale.

La data de 31.12.2013 societatea avea un număr de 312 salariați, în următoarea structură:

- directori executivi	2
- șefi compartimente	17
- studii superioare	79
- studii medii de specialitate	18
- maiștri	7
- inspectori tehnici de calitate	5
- muncitori	174
- functionari	10

Vârsta medie a personalului salariat al SC IAR SA, la finele anului 2013, a fost de 52,35 de ani la bărbați și de 50 de ani la femei. La data de 31.12.2013, bărbații reprezentau 77,88% din totalul de personal, diferența fiind reprezentată de femei. La aceeași dată experiența în aviație a personalului SC IAR SA era de 30,33 de ani.

Din totalul salariaților societății, 76,60 % sunt membri ai Sindicatului Liber Independent "ICA".

1.1.5.b Raportul dintre manager și angajați. Elemente conflictuale.

Baza relațiilor de muncă din SC IAR SA o reprezintă Contractul Colectiv de Muncă aplicabil la nivel de societate. Administrația SC IAR SA a manifestat în mod constant o atitudine de colaborare și înțelegere cu salariații societății și, implicit, cu reprezentanții S.L.I. "ICA". Pe parcursul anului 2013 la SC IAR SA nu au existat conflicte de muncă și nici elemente conflictuale.

1.1.6. Evaluarea aspectelor legate de impactul activității de bază a S.C. IAR S.A. asupra mediului înconjurător

Activitățile legate de protecția mediului în cursul anului 2013 s-au desfășurat în conformitate cu cerințele specifice legislației de mediu și cu cerințele impuse în cele trei autorizații de mediu deținute de IAR SA : Autorizația Integrată de Mediu, Autorizația de Gospodărire a Apelor și Autorizația privind Emisiile de Gaze cu Efect de Seră.

În cadrul SC IAR SA există un compartiment dedicat activității de protecție a mediului înconjurător. Societatea monitorizează calitatea factorilor de mediu: apă, aer sol în conformitate cu cerințele impuse prin autorizație, iar în decursul anului 2013 nu s-au înregistrat depășiri ale limitelor impuse. Au fost efectuate toate raportările impuse atât prin autorizație, cât și alte raportări și situații solicitate de Agenția pentru Protecția Mediului Brașov, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov.

În cursul anului 2013 s-a realizat punctul 2 din Planul de acțiuni - anexă la Autorizația Integrată de Mediu nr. BV1/6.12.2012: "Retehnologizarea stației de epurare a SC IAR SA", măsura prevăzută și în Autorizația de gospodărire a apelor, cu termen de finalizare 31.12.2013.

Ca urmare a realizării acestei măsuri, ultima dintr-o serie de 5 măsuri impuse în vechea autorizație, în luna decembrie a anului 2013 s-a obținut o nouă Autorizație de gospodărire a apelor nr. 157/31.12.2013 și s-a depus documentația de solicitare a unei noi autorizații integrate de mediu.

De asemenea, în anul 2013 a fost obținută și o nouă Autorizație privind emisiile de gaze cu efect de seră pentru perioada 2013-2020 nr. 71/22.01.2013.

Cu ocazia controalelor efectuate de Garda de Mediu-Comisariatul Județean Brașov, Administrația Națională Apele Române- Direcția bazinală Olt și Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov s-a constatat faptul că SC IAR SA își onorează obligațiile de mediu, context în care nu s-au aplicat sancțiuni.

1.1.7. Evaluarea activității de cercetare și dezvoltare – societatea are un departament propriu de proiectare cu ajutorul căruia asigură modernizarea elicopterelor conform cerințelor contractuale.

1.1.8. Evaluarea activității societății privind managementul riscului

Prin natura activităților efectuate, societatea este expusă unor riscuri variate, care includ: riscul valutar, riscul de rată a dobânzii, riscul de lichiditate, criza financiară.

Riscul valutar: Societatea este expusă fluctuațiilor cursului de schimb valutar pentru disponibilitățile, creanțele și datoriile înregistrate în alte valute, în principal USD și Euro.

Societatea are tranzacții și în alte monede decât moneda funcțională (Ron), și anume în euro și dolari.

Societatea nu a utilizat instrumente financiare derivate de protecție împotriva fluctuațiilor de curs.

Riscul de rată a dobânzii: Fluxurile de numerar operaționale ale societății nu sunt afectate de variațiile înregistrate pe piața bancară a ratei de dobândă, deoarece societatea nu are angajat niciun credit.

Riscul de lichiditate (cash-flow): Conducerea societății a asigurat și asigură un management prudent al riscului de lichiditate, urmărind în permanență menținerea de numerar suficient, astfel încât să-și poată onora la termen toate plățile ajunse la scadență.

Criza financiară: Prezenta criză financiară internațională a început în anul 2007, s-a adâncit semnificativ în a doua parte a anului 2009 și a continuat în anii următori. Turbulențele semnificative apărute la nivelul pieței globale de credit au avut un efect semnificativ asupra entităților ce activează în diverse industrii, creând o criză generalizată de lichiditate și solvabilitate la nivelul piețelor financiare bancare. Alte efecte semnificative ale crizei sunt: creșterea costurilor de finanțare, reducerea pieței creditării și a consumului, o volatilitate semnificativă a piețelor de capital și a ratelor de schimb, etc. Capacitatea de creditare s-a redus semnificativ, ca și disponibilitatea de a credita, astfel încât cea mai mare parte a sectorului non-bancar, la nivel mondial, se confruntă cu încetinirea creșterii sau cu o severă recesiune economică.

Conducerea societății, funcție de situația curentă din piață, a luat măsurile necesare pentru continuarea activității în condiții de profitabilitate.

Societatea are implementat Sistemul de Control Intern/Managerial, fiind elaborată o procedură de sistem ce respectă cerințele Standardului 11, definit de Ordinul 946/2005 al MFP.

Conducerea societății a urmărit și urmărește în permanență reducerea la minimum a efectelor potențial adverse, asociate factorilor de risc prezentați, asupra performanței financiare a societății.

1.1.9. Elemente de perspectivă privind activitatea societății

1.1.9.a SC IAR SA intenționează să încheie un contract multi-anual pentru efectuarea lucrărilor de reparații capitale și modernizări elicoptere IAR 330 Puma aparținând Forțelor Aeriene Române. SC IAR SA are posibilitatea și experiența necesară pentru a derula un contract multi-anual care să aibă ca obiect efectuarea lucrărilor de reparație capitală și modernizare la un număr de elicoptere ce urmează să fie stabilit de beneficiar, pe baza unui credit furnizor acordat Ministerului Apărării Naționale, funcție de alocațiile bugetare din următorii ani. Această propunere prezintă avantaje pentru ambele părți:

- Statul Major al Forțelor Aeriene va putea asigura disponibilitatea de zbor a elicopterelor deținute,
- SC IAR SA va avea posibilitatea să își încarce capacitățile de producție și să-și ocupe forța de muncă înalt specializată, cu efecte pozitive și asupra menținerii capacităților de producție ale subcontractorilor săi autorizați: SC Turbomecanica SA București, SC Aerostar SA Bacău, SC Aeroth SA București, SC Aerofina SA București.

Așa cum decurge din programul de acțiuni ce pune în operă strategia de dezvoltare a industriei naționale de securitate în domeniul aeronautic:

- SC IAR SA va fi implicată în programul național privind achiziționarea de elicoptere de către instituțiile din S.N.A.O.P.S.N. / alte instituții bugetare – program pentru 10-20 ani,
- SC IAR SA va lua măsurile care se impun în vederea constituirii sale ca centru național de mentenanță elicoptere.

Toate măsurile cuprinse în acest program de acțiuni vor influența pozitiv, semnificativ, dinamica dezvoltării SC IAR SA pe termen mediu și lung.

În paralel, SC IAR SA urmărește obținerea unor comenzi din partea altor companii de aviație, inclusiv prin participarea la programe de offset.

Pe viitor, SC IAR SA va continua să asigure utilități și servicii pentru toți agenții economici din cadrul Parcului Tehnologic Aeronautic Brașov.

De asemenea, SC IAR SA poate să inițieze/participe la alte programe în cadrul Parcului Tehnologic Aeronautic, în conexiune cu demararea proiectului de realizare a Aeroportului Internațional Ghimbav – Brașov, cum ar fi:

- dezvoltarea de facilități aeroportuare
- asigurarea serviciilor heliport
- implicarea în programe de mentenanță / modernizare avioane
- închiriere de active.

O altă posibilitate de dezvoltare a activităților aeronautice asigurate de SC IAR SA decurge din aderarea societății la Clusterul Transilvania Aerospace.

Evoluția indicatorilor **lichiditate curentă** și **lichiditate imediată** pe parcursul ultimilor 4 ani este următoarea:

Indicator	Perioada analizată			
	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Indicatorul lichidității curente	4,84	10,28	9,54	17,24
Indicatorul lichidității imediate	2,15	6	6,4	10,49

1.1.9.b Efectul cheltuielilor de capital asupra situației financiare comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut - nu este cazul

1.1.9.c Evenimente, tranzacții, schimbări economice care afectează semnificativ veniturile din activitatea de bază

Hotărârea CSAT luată la începutul anului 2013, de a mări în următorii ani, în mod semnificativ, bugetul Ministerului Apărării Naționale, va avea repercursiuni pozitive și asupra bugetelor alocate Statului Major al Forțelor Aeriene, respectiv Statului Major al Forțelor Navale și, pe cale de consecință, estimăm că în următorii ani se va înregistra o creștere a volumului de contracte și comenzi al societății din partea acestor beneficiari.

Implementarea strategiei de dezvoltare a industriei de securitate vor afecta în mod semnificativ veniturile din activitatea de bază a societății.

2. ACTIVELE CORPORALE ALE S.C. IAR S.A.

2.1. Amplasarea și caracteristicile principalelor capacități de producție din proprietatea S.C. IAR S.A.

Activele S.C. IAR S.A. amplasate inițial în 16 obiective, distinct evidențiate în situațiile patrimoniale ale societății, au fost comasate în 8 obiective, scopurile urmărite prin această acțiune fiind:

- restrângerea spațiilor de producție și optimizării fluxurilor pe diferite activități, prin raportarea la volumul și specificul activităților curente asigurate de societate,
- reducerea consumurilor energetice, în special la gaz metan și electricitate,
- îndeplinirea sarcinilor ce revin societății conform „Planul de acțiuni – Anexa nr. 1” al Autorizației integrate de mediu,
- îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Spațiile rămase neutilizate în urma acestui proces și instalațiile aferente au fost trecute în conservare.

Clădirile din incinta societății au un grad diferit de uzură fizică, funcție de anul punerii lor în funcțiune și de lucrările de modernizare la care acestea au fost supuse.

Ținând cont de obiectivele declarate, în anul 2013 au fost continuate atât lucrările de modernizare a capacităților de producție în care s-au concentrat activitățile, cât și cele legate de mediu.

Acțiunile întreprinse în acest sens s-au concretizat în:

1) lucrări de reparații și modernizare capacități de producție:

- realizare de pardoseli finisate cu sistem de rășini sintetice în doua spații de producție ale secției S400,
- reamenajarea spațiului vitrat la hala montaj general-latura „sud”,
- reparații hidroizolații la ob. 6 și 7,
- lucrări de hidroizolații și întreținere la clădirea stației de distribuție a energiei electrice – ob. 19, partea exploatată de SC IAR SA,
- reparații fațade la ob. 7-Anexa tehnică, ob. 40 – Atelierul de sudură, ob. 1 – Poarta de acces nr.1,
- reparații copertine intrări la Pavilionul administrativ și la ob.7-Anexa tehnică.

2) achiziții de accesorii de producție, mic utilaj, A.M.C.-uri și mijloace de transport, dintre care, cele mai importante sunt: compresor de aer, utilaj pt. prelucrare lemn, presă de hârtie, sisteme de marcă și inscripționare, set de cricuri hidraulice, stație de încărcare baterii de tracțiune, ambulanță, autoutilitară de transport marfă, platformă mobilă de lucru la înălțime, mașină de șlefuit umed probe metalografice, rugozimetru, aparat de măsurat și testat prize de pământ, cameră de termoviziune în infraroșu, osciloscop portabil.

3) achiziții în domeniul IT: software pentru proiectare CATIA V5, sistem servere rețea informatică și softurile aferente.

4) investiții necesare îndeplinirii obligațiilor de mediu: realizarea „Retehnologizării Stației de Epurare IAR Ghimbav”, achiziția unui sistem de compensare a energiei reactive montat în postul de transformare PT 14, achiziția unui dispozitiv de spălare cu detergent BIO.

2.2. Gradul de uzură a proprietăților S.C. IAR S.A

Gradul general de uzură a proprietăților S.C. IAR S.A. se prezintă astfel:

- clădirile și obiectivele în care societatea își desfășoară activitatea în mod curent au un grad de uzură de 35% (hala ob. 6, anexa tehnică ob. 7) și de 30% (pavilionul tehnic și administrativ ob. 2);
- mijloacele fixe, obiectele de inventar și echipamentele tehnologice utilizate au un grad de uzură cuprins între 25% și 50%;
- mijloacele de transport au un grad de uzură cuprins între 30% și 50%;

De asemenea:

- gradul de uzură este cuprins între 30% și 60% la clădirile de producție și alte obiective de natura construcțiilor (clădiri, drumuri, platforme) aflate în conservare;
- gradul de uzură este de 100% la două clădiri de producție dezafectate (acestea fiind singurele clădiri care au fost ridicate înainte de cel de-al doilea război mondial), pentru care urmează să se inițieze procedura de casare și demolare;
- rețelele exterioare de energie termică, apă/canal, aer, au un grad de uzură cuprins între 25% și 70%.

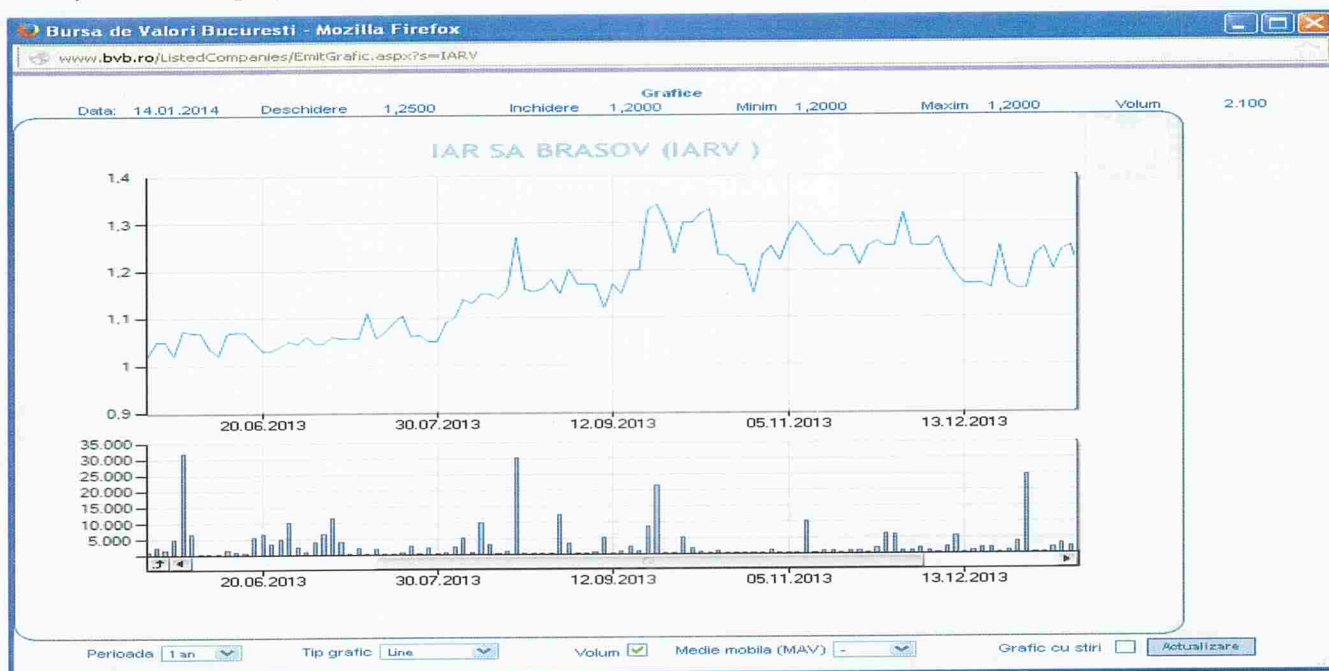
2.3 Probleme legate de dreptul de proprietate asupra activelor corporale deținute de SC IAR SA - nu este cazul

3. **PIAȚA VALORILOR MOBILIARE EMISE DE S.C. IAR S.A.**

3.1. **Piețele pe care se tranzacționează acțiunile emise de S.C. IAR S.A.**

Acțiunile emise de S.C. IAR S.A. sunt tranzacționate pe Bursa de Valori București - Rasdaq.

Evoluția valorii de piață a acțiunilor SC IAR SA în ultimele 12 luni este prezentată în graficul următor:

Din analiza făcută în baza informațiilor publice postate pe site-ul BVB – Rasdaq reiese următoarea evoluție a tranzacționării acțiunilor SC IAR SA pe parcursul ultimelor 4 luni (12.09.2013–13.01.2014):

Număr total tranzacții	Număr total acțiuni tranzacționate	Valoare totală acțiuni tranzacționate (lei)	Valoarea medie de deschidere a tranzacțiilor (lei)	Pretul minim mediu (lei)	Pretul maxim mediu (lei)	Pretul mediu mediu (lei)	Valoarea medie de închidere a tranzacțiilor (lei)	Variația prețului mediu (%)
208	138148	170643	1,223	1,219	1,234	1,225	1,228	-0,57

Se poate constata că valoarea medie de piață a acțiunilor SC IAR SA rezultată în urma tranzacțiilor efectuate pe parcursul ultimelor 4 luni s-a situat în jurul cifrei de 1,225 lei, ceea ce reprezintă aproximativ 50% din valoarea nominală a acțiunilor societății (2,5 lei).

Este posibil ca incertitudinea privind evoluția viitoare a perimetrului de afaceri al SC IAR SA și, implicit, structura activităților ce urmează să fie asigurate pe termen mediu și lung de către societate să influențeze atât volumul tranzacțiilor cu acțiunile societății, cât și valoarea de piață a acestora.

3.2. **Valoarea dividendelor plătite de S.C. IAR S.A. în ultimii trei ani**

Pentru anul 2010, suma repartizată pentru a fi împărțită sub formă de dividende acționarilor SC IAR SA a fost de 4.076.646,30 lei, rezultând un dividend brut pe acțiune de 0,2159371 lei. Dividendele au fost plătite prin virament bancar și prin intermediul SC Depozitarul Central SA, acționarilor înregistrați în registrul acționarilor la data de 20.05.2011.

Pentru anul 2011, suma repartizată pentru a fi împărțită sub formă de dividende acționarilor SC IAR SA a fost de 2.607.300 lei, rezultând un dividend brut pe acțiune de 0,138126 lei. Dividendele au fost plătite de asemenea prin virament bancar și prin intermediul SC Depozitarul Central SA, acționarilor înregistrați în registrul acționarilor la data de 31.05.2012.

Pentru anul 2012, suma repartizată pentru a fi împărțită sub formă de dividende acționarilor SC IAR SA este de 984.916 lei, rezultând un dividend brut pe acțiune de 0,05217 lei. Dividendele sunt plătite prin virament bancar și prin intermediul SC Depozitarul Central SA, acționarilor înregistrați în registrul acționarilor la data de 31.05.2013.

Pentru anul 2013, Consiliul de Administrație și conducerea executivă a SC IAR SA propun ca:

- suma repartizată pentru a fi împărțită sub formă de dividende acționarilor SC IAR SA să fie de 1.419.690 lei, rezultând un dividend brut pe acțiune de 0,0752 lei
- dividendele să fie plătite prin virament bancar și prin intermediul SC Depozitarul Central SA, acționarilor înregistrați în registrul acționarilor la data de 15.05.2014.

În condițiile în care:

- din motive obiective (ce țin fie de neridicarea de către unii acționari a dividendelor ce li se cuvin și/sau schimbări de adrese, fie de valoarea totală foarte mică a dividendelor cuvenite unei părți din acționarii societății) o anumită parte din valoarea totală a dividendelor de distribuit nu a putut fi plătită,
- SC IAR SA și-a îndeplinit obligația legală de a face publice informațiile referitoare la distribuirea dividendelor fixate de adunarea generală a acționarilor societății odată cu aprobarea modului de repartizare a profitului anual înregistrat de societate, publicând atât în presă, cât și pe site-ul propriu, comunicatele de presă emise pe marginea acestui subiect și transmițând aceste comunicate la Autoritatea de Supraveghere Financiară și BVB – Rasdaq (piața pe care se tranzacționează acțiunile societății),

Consiliul de Administrație și conducerea executivă a SC IAR SA propun adunării generale a acționarilor ca, în baza art. 67 din Legea 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare să aprobe prescrierea dividendelor neplătite pentru exercițiile financiare mai vechi de trei ani (până la 2009 inclusiv), pentru care este îndeplinită condiția de atingere a termenului de 3 ani de la data exigibilității dividendelor de distribuit stipulată prin art. 2517 din Codul Civil, și propunerea de înregistrare a acestora la capitolul „alte venituri” – cont 758 conform Ordinului 1286/2012.

Data prescrierii acestor sume va fi 30.06.2014, dată ulterioară încheierii acțiunii de distribuire dividende derulată în prezent prin intermediul SC Depozitarul Central SA, iar suma ce se va prescrie va fi cea care rezultă din raportul de finalizare a acțiunii de distribuire dividende pe care societatea îl va primi de la SC Depozitarul Central SA.

3.3. Activități de achiziționare a propriilor acțiuni – nu este cazul.

3.4. Filiale ale S.C. IAR S.A. – nu este cazul.

3.5. Emiterea de acțiuni sau alte titluri de creanță – nu este cazul.

4. CONDUCEREA S.C. IAR S.A.

4.1. Administratorii S.C. IAR S.A. pe parcursul anului 2013:

Nr crt	Nume și prenume	Funcția la SC IAR SA	Vârsta	Calificare	Funcția	Vechime în funcția deținută la SC IAR SA
1.	Radu-Petru ISPAS	Președintele Consiliului de Administrație	62	inginer	Administrator public, Consiliul Județean Brașov	10.12.2012- prezent
2.	Ion GEORGESCU	Administrator	68	inginer	pensionar	11.04.2013 - prezent
3.	Mihai VEȘTEA	Administrator	55	inginer	Director Pol Dezv. Brașov - ADR Centru	09.03.2009- prezent
4.	Liliana STUPARU	Administrator	58	economist	Consilier superior DIAPS MECMA	01.04.2010- prezent
5.	Cornel BOBÂLCĂ	Administrator	39	jurist	Director Dir Juridică – OPSPI MECMA	07.12.2010- 09.12.2013
6.	Mihai DAVID	Administrator	49	inginer	Consilier Local	09.03.2009- 11.04.2013

Nici unul dintre cei mai înainte nominalizați: nu are vreun acord, înțelegere sau legătură cu alte persoane, în baza cărora să fi fost numit ca administrator la S.C. IAR S.A.; nu a încheiat nici un fel de tranzacție cu S.C. IAR S.A.; nu a participat la capitalul social al S.C. IAR S.A.

4.2. Conducerea operativă a S.C. IAR S.A.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 31/1991 republicate, cu modificările și completările ulterioare, conducerea organizarea, reprezentarea și gestionarea activității SC IAR SA este asigurată de domnul **ing. Neculai BANEA - DIRECTOR GENERAL**, acesta reprezentând societatea comercială în raporturile cu terții și purtând răspunderea pentru modul în care înfăptuiește actele de conducere a societății, conform contractului de mandat numărul E425/30.03.2009.

Domnul Neculai BANEA deține 0,00042375% din capitalul social (cotă deținută prin atribuirea de acțiuni în cadrul procesului de privatizare în masă).

Conducerea executivă a SC IAR SA este asigurată de domnii ec. **Ion DUMITRESCU – Director Executiv Comercial și Economic** și **ing Andrei LÖRINCZ – Director Executiv Dezvoltare-Producție**, aceștia având statut de funcționari ai societății (în baza contractelor individuale de muncă semnate cu societatea). Nici unul dintre cei mai înainte nominalizați nu are vreun acord, înțelegere sau legătură cu alte persoane, în baza cărora să fi fost numit în conducerea S.C. IAR S.A și nu a fost implicat în litigii sau proceduri administrative în ultimii 5 ani

Cei doi directori executivi dețin următoarele cote din capitalul social al SC IAR SA:

- domnul Ion DUMITRESCU: 0,00125537% din capitalul social (cotă deținută prin atribuirea de acțiuni în cadrul procesului de privatizare în masă)
- domnul Andrei LÖRINCZ: 0,0062133% din capitalul social (cotă deținută prin atribuirea de acțiuni în cadrul procesului de privatizare în masă și ca urmare a achiziționării de acțiuni de pe piața RASDAQ)

4.3. Litigii sau proceduri administrative referitoare la activitatea persoanelor din conducerea societății în cadrul S.C. IAR S.A. – nu este cazul

5. SITUAȚIA FINANCIAR-CONTABILĂ

Situația economico-financiară actuală, comparativ cu ultimii trei ani, se prezintă astfel:

a) elemente de bilanț

lei

ELEMENTE DE BILANT	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
I.Active imobilizate	51.280.121	50.359.395	43419231	43714509
Stocuri	41.979.627	32.346.289	28266577	31915365
Creante	21.911.145	16.574.306	29961761	31325882
Casa si conturi la banci	11.534.642	656.449	3573618	2502907
Investitii financiare pe termen scurt		28.168.855	22868031	15738105
II.Active circulante	75.425.414	77.745.899	84669987	81482259
III.Cheltuieli inreg. in avans				
TOTAL ACTIV	126.705.535	128.105.294	128089218	125196768
Capital social	47.197.132	47.197.132	47197132	47197132
Rezerve din reevaluare	3.139.331	3.139.331	3139331	3139331
Rezerve	13.379.627	13.832.588	13504027	13677836
Profit	4.529.607	2.897.416	1158725	1669429
Pierdere				
Rezultat reportat	3.332.878	3.332.878	3951194	3951194

I Capitaluri proprii	71.578.575	70.399.345	68950409	69634922
II Provizioane pt.riscuri si cheltuieli	33.437.352	43.135.199	43401514	44154754
<i>Imprumuturi si datorii asimilate</i>	4.594.076			
<i>Furnizori</i>	6.857.073	3.952.806	2974326	1951087
<i>Clienti creditori</i>	1.600.838	1.096.467	1044805	1053843
<i>Alte datorii</i>	8.635.542	9520450	11717712	8401473
III Datorii total	21.687.529	14.569.723	15736843	11406403
IV Conturi de regularizare	2.079	1.027	452	689
TOTAL PASIV	126.705.535	128.105.294	128089218	125196768

Activele imobilizate în total activ reprezintă 40,47% în anul 2010, 39,31% în anul 2011, 33,9 % în anul 2012, iar în anul 2013 ponderea este de 34, 92%.

b) contul de profit și pierdere

lei

CONTUL DE PROFIT SI PIERDERE	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
<i>Venituri din vanzarea marfurilor</i>	753.705	6.254.437	4465255	2044299
<i>Productia vanduta</i>	58.661.552	56.123.971	37153710	33354192
<i>Cifra de afaceri</i>	59.415.257	62.378.408	41618965	35398491
<i>Venituri din productia stocata – S.C.</i>				5207894
<i>Venituri din productia stocata – S.D.</i>	3.182.123	3.719.098	7174453	
<i>Alte venituri din exploatare</i>	96.884	1.407.549	896775	25757
VENITURI DIN EXPLOATARE –TOTAL	56.330.018	60.066.859	35341287	40632142
<i>Cheltuieli privind marfurile , reduceri com primite</i>	2.464.595	3.275.663	4579058	1235498
<i>Cheltuieli cu mat.prime si mat.consumabile</i>	28.660.443	24.520.375	10002294	19157329
<i>Cheltuieli cu energia si apa</i>	2.075.638	1.951.295	1647472	1504140
<i>Alte chelt.materiale</i>	1.372.573	136.614	273998	293647
<i>Cheltuieli privind prestatii externe</i>	2.490.212	3.277.258	3463376	3443429
<i>Cheltuieli cu impozite , taxe si varsam. asimilate</i>	222.973	232.330	197410	139699
<i>Cheltuieli cu salariile</i>	11.414.102	9.648.683	9567828	10297740
<i>Cheltuieli cu asigurari si protectie sociala</i>	3.055.240	2.609.906	2624693	2768376
<i>Cheltuieli cu personalul</i>	14.469.342	12.258.589	12192521	13066116
<i>Cheltuieli cu despagubiri,donatii si active si mediu</i>	5.128.145	1.484.228	55247	12065
<i>Cheltuieli cu provizioane diminuate cu venituri din provizioane</i>	-10.591.331	9.557.077	-4775138	2287828
<i>Cheltuieli cu amortizarea si, constituire si ajustari provizioane</i>	1.179.207	1.010.865	7732380	800308
<i>Ajustări privind activele circulante</i>	216.226	64.557	927141	0
CHELTUIELI DE EXPLOATARE -TOTAL	47.688.023	57.768.851	36295759	41940059
REZULTAT DIN EXPLOATARE - PROFIT	8.641.995	2.298.008	-954472	-1307917
VENITURI TOTALE	67.630.791	63.129.363	39218372	45815495
CHELTUIELI TOTALE	63.022.449	59.572.491	37584913	43645702
REZULTATUL BRUT AL EXERCITIULUI - PROFIT	4.608.342	3.556.872	1633459	2169793

Ponderea cheltuielilor de exploatare în total cheltuieli: în anul 2010 este de 75,67%, în anul 2011 este de 96,97%, în anul 2012 este de 96,57%, iar în anul 2013 este de 96,10%.

Ponderea veniturilor din exploatare în total venituri: în anul 2010 este de 83,29%, în anul 2011 este de 95,14%, în anul 2012 este de 90,11%, iar în anul 2013 este de 88,69 %.

Activitatea de producție a societății are la bază doar contracte ferme și contracte cadru multianuale, cu desfacerea asigurată. Valorile indicatorilor „cifra de afaceri” și „venituri din producția stocată” sunt determinate de graficele de livrări și de modalitatea de transport a produselor convenită cu beneficiarii.

În anul 2013, **gradul de încărcare a capacităților de producție** a fost în medie de 87 %.

Volumul **cheltuielilor totale** a fost diminuat prin aplicarea pe parcursul anului 2013 a măsurii de protecție a nucleului de specialiști din SC IAR SA, pentru un număr mediu lunar de 50 norme, aceasta făcându-se cu respectarea OUG nr. 95/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Aplicarea acestei măsuri a permis nu numai reducerea costurilor cu personalul, ci și a costurilor înregistrate pe perioada de iarnă cu încălzirea și asigurarea celorlalte utilități în spațiile de producție.

c) **fluxuri de numerar** - disponibilul bănesc al societății la 31.12.2013 a fost de 2.502.907 lei.

Situația financiar-contabilă este conformă cu documentele atașate prezentului raport anual: situațiile financiare la 31.12.2013, raportul de gestiune aferent anului 2013 și raportul auditorului financiar pentru exercițiul financiar 2013.

6. **ANEXE:** lista societăților comerciale la care S.C. IAR S.A. deține participații.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE,

Radu-Petru ISPAS

DIRECTOR GENERAL,

Neculai BANEA

DIRECTOR COMERCIAL ȘI ECONOMIC,

Ion DUMITRESCU

A blue ink signature of Ion Dumitrescu, written in a cursive style.